

НАУКОВИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМНИЦТВОМ**

НАУКОВИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК

№ 39 (1)

Одеса – 2023

Науковий студентський вісник. Одеський національний економічний університет. Факультет економіки та управління підприємництвом, 2023. № 39 (1). 179 с.

Редакційна колегія:

Бабій О.М. (головний редактор), к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства та організації підприємницької діяльності, декан ФЕУП

Балута Т. П. (заст. головного редактора), к.пол.н., ст. викладач кафедри філософії, історії та політології

Кошельок Г.В. (відповідальний за випуск), д.е.н., доцент кафедри економіки підприємства та організації підприємницької діяльності

Доброва Н.В., (секретар), к.е.н., доцент кафедри економіки, права та управління бізнесом

Орленко О.М., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства та організації підприємницької діяльності, *помічник проректора з наукової діяльності студентів*

Ковальська Н.А., к.філол.н., доцент кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки

Старченко А.Ю., к.ю.н, ст. викладач кафедри економіки, права та управління бізнесом

Шатненко К.О., к.е.н., доцент кафедри загальної економічної теорії та економічної політики

Статті публікуються у авторській редакції

Науковий студентський вісник затверджено Вченою радою Одеського національного економічного університету 30 вересня 2020 року

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ МОЛОДІЖНИХ СУБКУЛЬТУР

Постановка проблеми. Глобальні зміни в соціокультурному та інформаційному просторі суспільства, трансформації та нестабільність соціально-економічної сфери, криміналізація середовища, кризисні періоди життя людини під час пандемії COVID та війни, соціалізація молодих людей в умовах знецінення загальнолюдських моральних норм та правил, спричинили поширення різновекторних форм молодіжної субкультури. Молодіжна субкультура сприяє соціалізації молодої людини, самореалізації та самовираженню або актуалізації девіантної поведінки. Слід зазначити, що існує нагальна потреба в осмисленні особливостей виникнення криміналізації діяльності сучасних молодіжних субкультур, визначення адекватних заходів реагування та протидії.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Проблема молодіжних субкультур знайшла відображення в наукових працях Д. Аусубель, К. Мангейм, М. Титма, С. Фріт, М. Боришевського, А. Бистрицького, Л. Жуховицького, С. Косарецької, М. Розін, З. Сикевич, М. Топалова, Т. Щепанської. Досліджено особливості впливу субкультури на особистість (К. Абрамов, А. Мудрик, Т. Селецька), розкрито її окремі складові (А. Кірсанов, А. Літвінова, Л. Іванченко, В. Павелків). Проведений теоретичний огляд підтвердив особливу актуальність проблеми протиправної діяльності груп молодіжної субкультури.

Мета статті. Визначити особливості сучасних молодіжних субкультур протиправної спрямованості, виявити їх специфіку функціонування та факторів, що сприяють їх актуалізації в молодіжному середовищі.

Виклад основного матеріалу. У працях окремих науковців зроблені спроби дати пояснення окремо взятої дефініції «молодіжна субкультура» як неформального угруповування, яке відображає ставлення групи молоді до суспільства. Переважна більшість учених визначає її типові ознаки: певна система норм та правил поведінки, специфічних ціннісних орієнтацій юнацтва, сленг, мода, стиль і спосіб життя, особливий спосіб мислення та світосприймання, альтернативний спосіб вираження думок та ідей.

Виходячи із специфіки сфер діяльності груп молодіжної субкультури, можливо визначити просоціальну, асоціальну та антисоціальну спрямованість субкультури. А. Карпова обґрунтовує просоціальну субкультуру як універсальну форму адаптації юнаків до соціуму, що є пошуковим механізмом нових напрямків розвитку суспільства та сприяє реалізації рекреаційного потенціалу підрастаючого покоління [3]. М. Брейк розуміє під асоціальною молодіжною субкультурою об'єднання молодих людей, які поділяють асоціальні цінності і норми та вступають у зв'язку з цим у соціальний конфлікт з домінуючими суспільними традиціями та мають ознаки девіантності та виявляються в адиктивності та частково асоціальних формах поведінки. Дослідник стверджує, що антисоціальна молодіжна субкультура протиставлена суспільним нормам має ознаки кримінальних груп; об'єднує делінквентних осіб з деструктивною поведінкою, що спрямована на руйнацію усталених суспільних норм та правил життя [1]. Слід зазначити, що існуючі дослідження дають можливість виокремити типологію субкультур: гедоністично-розважальні (мажори, репери, рейвери); романтико-ескалістичні (хіпі, толкієністи, ідеалісти); кримінально-делінквентні (гопніки, люгери, аге); анархо-

нігілістичні (панки); екстремісько політизовані «ліві»-«праві»; радикально-деструктивні (ремонтники, редан).

Отже, проаналізувавши думки науковців щодо сутності молодіжної субкультури, можна зробити висновок, що вона має різновекторну орієнтацію: задоволення у психологічному та фізичному захисті, соціально-психологічній підтримці, можливості самоствердження та виявлення індивідуальності в епатажній формі; формування негативних соціальних установок, поширення девіантної поведінки, зниження рівня позитивних соціальних домагань, превалювання культу сили та насильства, поступова криміналізація, заперечення традиційних моральних цінностей, посилення антигромадської орієнтації. Однак, потрібно наголосити, що основними причинами виникнення молодіжної субкультури негативною спрямованості є прагнення пізнати незвичне, потреба в сильних емоційних враженнях, неухвага з боку суспільства, бездоглядність, соціальне сирітство, неуспішність осіб (у навчанні, спілкуванні, діяльності), неможливість позитивної самореалізації в реальному житті, ізоляція в соціумі (уявна або реальна), порушення процесу соціалізації, депривація основних соціальних потреб (у любові, захисті, спілкуванні, безпеці), протест проти світу дорослих, привернення уваги, дотримання культу моди, неорганізованість системи дозвілля молоді, розбещеність, всюдозволеність.

Логіка аналізу поглядів вчених дозволяє продемонструвати наслідки негативного впливу молодіжної субкультури на особистість юнаків: відкрите заохочення до ризикованої поведінки (вживання психоактивних та наркотичних речовин, схильність до азартних ігор); романтизація саморуїнування; розірвання зв'язків людини з нормальним соціальним оточенням; заперечення реальності; нехтування цінністю життя та схвалення суїцидальної поведінки; відсутність орієнтації на майбутнє; орієнтація на систему цінностей у кримінальному світі; нівелювання авторитету батьків та заміна його авторитетом друзів; панування культу агресії, взаємовиручки й взаємозалежності; формування негативізму, агресивності, грубості, асоціальної поведінки, викривлених моральних норм та цінностей; десоціалізація, дезадаптація в соціумі, протиставлення себе оточуючим [2; 4; 5].

Висновок. Здійснивши аналіз феномену «молодіжна субкультура», можемо зробити наступні висновки: молодіжна субкультура в залежності від своєї спрямованості виконує важливу функцію соціалізації особистості, організації дозвілля молоді та самоактуалізації підростаючого покоління.

Список використаних джерел:

1. Brake M. The Sociology of Youth Culture and Youth Subcultures (Routledge Revivals): Sex and Drugs and Rock 'n' Roll? London: Routledge, 2014. 216 p.
2. Журавльова Л.П., Мужанова Н.В. Особливості ціннісно-сміслової сфери осіб, які належать до неформальних субкультур. *Український психологічний журнал*. 2018. №4(10). С. 53-68.
3. Карпова А.В. Соціалізація підлітків в середовищі молодіжних субкультур. *Психологія: реальність і перспективи*. 2018. №11. С. 66-70.
4. Павелків В., Павелків К., Панасюк В. Психолого-педагогічні умови попередження ризикованої поведінки у учасників молодіжних субкультур. *W trosce o rozwój i bezpieczeństwo dziecka we współczesnym świecie. Aspekty społeczno-prawne*. С.227-240.

5. Шевчук Ю. Молодіжна субкультура як складова формування особистості підлітків: позитивні та негативні аспекти. *Нова педагогічна думка*. 2014. № 3. С. 76-79.